

Nr 21

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om viss ändring av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 113 av herr *Yngve Nilsson m. fl.* och II: 131 av herr *Nilsson i Svalöv m. fl.* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen att, i fall då jordbrukare i honom tillhörig fastighet upplåter bostad för i jordbruksdriften anställd arbetspersonal i denna dess egenskap, dessa bostadslägenheter skall anses vara använda i jordbruksdriften, samt att vederbörande utskott måtte utarbета förslag till härför erforderlig lagändring».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 131.

Enligt av 1953 års riksdag antagna bestämmelser skall beräkning av inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter vid taxering ske enligt en förenklad schablonmetod. Såsom inkomst skall i princip upptagas beräknad ränta å ägarens eget kapital i sådan fastighet. Procenttalet för räntan, som till en början var 3, är numera satt till 2,5. Av tekniska skäl skall ränteberäkningen utföras på sådant sätt, att ränta efter gällande procenttal beräknas å fastighetens hela taxeringsvärde, varefter avdrag göres för ägarens verkliga räntekostnader på lånat kapital i fastigheten. Vidare medges avdrag för tomträttsavgäld och liknande avgäld samt i vissa fall ett särskilt avdrag, maximerat till 200 kr.

Användes en- eller tvåfamiljsfastighet i en av fastighetsägaren bedriven rörelse blir schablonmetoden tillämplig endast därest någon del av fastigheten är upplåten till bostad åt ägaren. På denna del tillämpas schablonmetoden, medan fastigheten i övrigt taxeras enligt de för inkomstberäkningen i allmänhet gällande reglerna.

Har rörelseidkare upplåtit en honom tillhörig en- eller tvåfamiljsfastighet såsom bostad åt i rörelsen anställd arbetspersonal i denna dess egenskap anses fastigheten i denna del jämlikt punkt 1 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen vara använd i rörelsen, och det är härvid utan betydelse huruvida upplåtelsen skett mot särskild hyresersättning eller personalen tillförsäkrats fri bostad. I sådant fall är schablonmetoden ej heller tillämplig.

I de förevarande motionerna har bl. a. erinrats om det förhållandet, att om en såsom annan fastighet taxerad fastighet användes såsom bostad för arbetspersonal i ett ägaren tillhörigt jordbruk äger schablontaxering av denna fastighet rum. Det synes inte konsekvent att i detta hänseende göra åtskillnad mellan förvärvskällan rörelse och förvärvskällan jordbruksfastighet. Om fastighet, exempelvis egnahemsvilla, tillhörig ägare av jordbruksfastighet användes för i jordbruksfastigheten anställd personal synes anledning inte föreligga att tillämpa schablonregeln. Sådan ändring av punkt 1 anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen synes därför böra göras, att fastighet tillhörig den som bedriver jordbruk, i vilken bostad upplåtits för i jordbruket anställd personal i denna dess egenskap, skall anses vara använd i jordbruket och alltså inte bli föremål för schablontaxering.

Utskottet

Jämlikt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen skall inkomstberäkningen av annan fastighet, som är inrättad såsom bostad åt en eller två familjer jämte personliga tjänare, normalt ske enligt schablonmetod, den s. k. villaschablonen. Såsom intäkt skall upptas ett belopp, motsvarande 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde. Från det sålunda bestämda intäktsbeloppet erhålles avdrag för ränta å lånat i fastigheten nedlagt kapital samt för tomt-rättsavgäld. Vidare medges, bortsett från vissa fall, även ett särskilt avdrag med högst 200 kr.

Inkomstberäkning enligt den nu angivna metoden sker inte om en- eller tvåfamiljsfastighet används i rörelse såsom bostad åt arbetspersonalen i denna dess egenskap. I sådant fall anses fastigheten tillhöra rörelsen, därvid beräkningen av inkomsten skall äga rum enligt de för beskattningen av fastigheter i allmänhet gällande reglerna.

I de förevarande motionerna påpekas att då jordbrukare i honom tillhörig annan fastighet upplåter bostad för i jordbruksdriften anställd arbetspersonal i denna dess egenskap, sådan fastighet för närvarande taxeras enligt villaschablon. Motionärerna yrkar att i dylika fall fastigheten skall anses tillhöra jordbruksdriften, varav skulle följa att fastigheten taxerades i enlighet med vad som gäller för fastigheter i allmänhet.

Bestämmelser om schablontaxering av en- och tvåfamiljsfastigheter infördes år 1953 och tillämpades första gången vid 1955 års taxering. Tidigare gällde för berörda fastigheter samma bestämmelser rörande inkomstberäkningen som för fastigheter i allmänhet och som ännu gäller för jordbruksfastigheter. Detta innebär att det före 1955 års taxering i stort sett saknade betydelse för inkomstberäkningen om en fastighet taxerats som jordbruksfastighet eller som annan fastighet. Numera får däremot den vid fastighets-taxeringen bestämda beskattningsnaturen betydelse för frågan efter vilken metod inkomstbeskattningen av fastigheten skall ske.

Enligt 7 § kommunalskattelagen skall fastighet taxeras såsom jordbruks-

fastighet, då den används för jordbruk eller skogsbruk, och såsom annan fastighet, då den används för annat ändamål. Fastigheter, vilka nyttjas såsom bostäder åt personal i jordbruk eller skogsbruk, torde på grund av denna bestämmelse i allmänhet, åtminstone i de fall de ligger i omedelbar anslutning till den fastighet, varå jordbruket eller skogsbruket bedrivs, taxeras såsom jordbruksfastighet. I sådant fall sker inte någon schablontaxering av dessa bostadsfastigheter, utan de taxeras enligt de för beräkning av inkomst av jordbruksfastighet gällande bestämmelserna. Förhållandena kan emellertid även vara sådana att arbetarbostaden — t. ex. beroende på dess belägenhet, eventuellt inom ett tätbebyggt samhälle — blir taxerad såsom annan fastighet, därvid den i motionerna påtalade situationen uppstår.

Utskottet är medvetet om att vissa invändningar kan riktas mot det förhållandet, att arbetarbostäder i jordbruk och skogsbruk understundom taxeras enligt villaschablonen. En icke önskvärd konsekvens härav är att olika inom samma jordbruk utnyttjade arbetarbostäder kan vara underkastade skilda beskattningsregler: vissa taxeras enligt de för byggnad i jordbruket gällande reglerna, medan andra blir schablontaxerade. I detta hänseende skulle likställighet uppnås därest — på sätt föreslås i motionerna — för sist åsyftade fastigheter en regel av samma innebörd som den som nu gäller för i rörelse använd fastighet infördes.

Utskottet är dock inte berett att nu tillstyrka en ändring i enlighet med vad som yrkas i motionerna. Det kan framhållas att byggnader å jordbruksfastighet även med en sådan ändring i vissa fall kan bli schablontaxerade. Detta inträffar beträffande byggnader som regelbundet uthyres, t. ex. såsom sommarnöje. Sådan byggnad, som uppenbarligen inte kan anses använd i jordbruket, torde nämligen i allmänhet böra åsättas taxeringsvärde för sig såsom annan fastighet.

Utskottet vill vidare erinra om att genom bestämmelserna om schablontaxering av villafastigheter en helt ny princip för inkomstberäkning vann insteg i vår lagstiftning. Hur långt den nya principen borde utsträckas, var därvid föremål för delade meningar, bl. a. ifrågasattes att låta schablontaxeringsmetoden tillämpas även på vissa såsom jordbruksfastighet taxerade byggnader. Det må också framhållas att det i viss omfattning torde förekomma att villafastigheter undandras från schablontaxering genom att ägare till sådan fastighet överför densamma till ett rörelsedrivande företag, vari fastighetsägaren är anställd och har ett avgörande inflytande. Härigenom blir nämligen fastigheten att anse såsom använd till bostad åt i rörelsen anställd personal. Det torde emellertid ännu vara för tidigt att uttala sig om den år 1953 gjorda bestämningen av schablonmetodens tillämpningsområde är den i alla avseenden lämpligaste. Sedan tillräckliga erfarenheter av schablonmetodens tillämpning vunnits, torde en översyn av bestämmelserna i ämnet bli aktuell, därvid även den i motionerna berörda frågan torde komma att prövas.

Med hänvisning till det ovan sagda avstyrker utskottet de förevarande motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att de likalydande motionerna I: 113 av herr Yngve Nilsson m. fl. och II: 131 av herr Nilsson i Svalöv m. fl. om viss ändring av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 mars 1958

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjødahl, Eriksson, Spetz, Gustaf Elofsson, Erik Jansson, Söderquist, Bengtson, Oscar Carlsson och Yngve Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Brandt, Nilsson i Svalöv, Allard, Kärrlander, Persson i Svensköp, Vigelsbo, fru Holmqvist, herrar Stenberg och Rydén.

Reservation

av herrar *Yngve Nilsson* och *Nilsson* i Svalöv, vilka — under hänvisning till innehållet i de likalydande motionerna I: 113 av herr Yngve Nilsson m. fl. och II: 131 av herr Nilsson i Svalöv m. fl. — ansett att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 24 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Häri genom förordnas, att 24 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

24 §.

2 mom. Är annan — — — före taxeringsåret.

Vad i — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet, — — — icke ske.

Vad i detta moment stadgas skall icke äga tillämpning beträffande fastighet eller, i fall som i andra stycket avses, fastighetsdel, vilken i icke allenaast ringa omfattning brukar i förvärvssyfte utnyttjas på annat sätt än för uthyrning till stadigvarande bostad eller såsom bostad för ägaren. Ej heller

skola bestämmelserna i detta moment tillämpas beträffande fastighet, som helt eller till övervägande del utnyttjas såsom bostad åt arbetspersonal, vilken uteslutande eller huvudsakligen användes för jordbruket eller dess bibringar, liksom ej heller beträffande publikt boställe.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola äga tillämpning i fråga om 1958 års taxering samt i fråga om eftertaxering för 1958 eller tidigare år.